

Nous negocis a les comarques del Pirineu

Fa poc més d'una dècada i mitja, a les comarques de muntanya es va començar a parlar d'una cosa innovadora anomenada *teletreball*. Aquesta nova modalitat de treball consistia a viure al Pirineu i treballar-hi però de cara enfora, per exemple cap a l'àrea metropolitana de Barcelona, gràcies a les noves tecnologies -internet, sobretot-, i havia de canviar radicalment el despoblament del Pirineu i assegurar un futur prometedor per a les nostres valls. El cert és que, llevat d'algunes poques excepcions, la cosa no ha anat ben bé així. El teletreball és una cosa molt feixuga. Implica la major part dels cops treballar quatre o cinc dies de la setmana al Pirineu però haver de baixar a Barcelona (o on sigui) un o dos dies més cada setmana. Es tracta d'un ritme de vida molt poc tranquil, lluny de la promesa inicial de vida relaxada.

No ha de ser així. Hi ha casos en què el desplaçament fora del territori no és necessari o succeeix molt de tant en tant. Però no és el cas típic. Així que del famós teletreball ja gairebé no se'n parla. Estan les valls pirinenques condemnades a viure del monocultiu del turisme? Jo crec que no, en absolut. Hi ha alternatives. M'agradaria comentar-ne un parell de grups d'empreses de la nova economia pirinenca que demostren que hi ha vida més enllà de l'esquí o de la construcció. En primer lloc, m'agradaria parlar-vos de multitud de petites iniciatives empresarials lligades al sector primari que s'han desenvolupat recentment: agricultura i ramaderia ecològica, productes del camp, productes relacionats amb herbes medicinals, formatges tradicionals (i no tan tradicionals), mel, gelats artesans. La llista és força llarga i no para de créixer. Potser només té un petit problema:

Enric Quílez i Castro,
informàtic i president
del Grup de Recerca
de Cerdanya

Instal·lació de la
formatgeria del Molí de Ger

l'escala. La major part d'aquestes explotacions són massa petites i la seva producció no deixa de ser un tipus d'economia de subsistència. Cal crear explotacions lligades al sector primari molt més grans, que puguin competir amb la indústria tradicional, però que tinguin un plus diferencial.

Algunes iniciatives ja van en aquesta direcció, però encara són massa poques. Hi ha una mena de por atàvica per les indústries al Pirineu, encara que tinguin a veure amb la pagesia. A la Seu d'Urgell, per exemple, amb una empresa tan antiga i potent com la Cooperativa Cadí, no hi ha aquestes manies i els va força bé. Hauríem de copiar allò que funciona. Està molt bé la petita explotació de formatges o d'herbes remeieres amb la botiga al rebedor de casa, però el cert és que això no servirà de gran cosa si hi ha una crisi o si es vol progressar. Alguns així ho han entès i, per exemple, a part de l'explotació tradicional, han obert una petita fàbrica o una botiga a Barcelona. Crec que, pel que fa al món pagès, aquest és el camí a seguir.

Hi ha altres opcions, és clar. Una cada cop més estesa és l'agroturisme, però crec que cal oferir un producte de qualitat i ben diferenciat. Si no, estarem depenent massa del turisme i si aquest falla, caurà tot com un castell de cartes.

L'altre grup d'empreses que poden tenir una bona cabuda al Pirineu i poden revitalitzar-lo són les empreses tecnològiques. Jo mateix vaig fundar-ne una i encara hi treballo. Es tracta d'una empresa de *software* que ven a tot l'estat i a part de l'estranger. Tenim una bona plantilla de treballadors, alguns d'ells força especialitzats, la qual cosa permet donar sortida a la nostra comarca a professions com enginyers o informàtics.

Aquest tipus d'empreses funcionen força bé al Pirineu. Tenim una gran qualitat de vida, es pot treballar en òptimes condicions, i gràcies a internet i a les agències de transport, estem connectats amb la resta del món amb una qualitat força acceptable, tot i que de vegades també hi ha problemes de subministrament (se'n va la llum o internet no funciona).

"Altejó", un dels formatges del Molí de Ger

Formatges de Meranges de l'Albert Pons

Forja de Juli Rio

Gelats artesans "Pyreneum" (Bellver)

Vedella ecològica d'Ecopyrene (Montellà)

Són empreses de tecnologia. No contaminen, donen sortida a treballs especialitzats, en general ben pagats i tenen un gran retorn a la zona on s'instal·len. No donen problemes (sorolls, contaminació, etc.) i permeten que s'hi estableixi personal qualificat, molts de la mateixa zona, que poden retornar a casa seva després de realitzar els estudis i voltar una mica pel món.

Tant les indústries del sector primari com les empreses tecnològiques tenen algunes dificultats per establir-se aquí. En primer lloc, molts cops cal picar pedra, ja que no hi ha precedents i algunes infraestructures o no hi són o no hi són prou desenvolupades.

Altrament, el problema és trobar precisament els recursos humans, ja que la major part del personal qualificat no es troba a les comarques pirinenques, sinó a les grans ciutats o a les seves àrees d'influència.

Un altre problema, que afecta especialment les indústries lligades al sector primari, és trobar prou capital per invertir en un negoci que no se sap ben bé com acabarà. Una cosa és invertir en una fàbrica d'embotits, posem pel cas, a la plana de Vic i una altra de molt diferent és fer-ho en una explotació formatgera a Meranges, que vol créixer i augmentar la seva quota de mercat.

En tot cas, malgrat els problemes i dificultats, crec que el camí que cal seguir al Pirineu és aquest: indústries lligades al sector primari, que depassin el model actual de petites produccions autosuficients, i la instal·lació d'empreses tecnològiques d'investigació i desenvolupament de productes.

El monocultiu del turisme i de la construcció és molt potent, però ja hem vist què passa quan hi ha una crisi. És el mateix que passaria si el Pirineu perdés encant o, simplement, a conseqüència del canvi climàtic en què vivim: cada vegada nevarà menys i en cota més alta, per la qual cosa, un dels principals atractius per venir o viure uns dies al Pirineu, si bé no desapareixerà, s'atenuarà força.

Cal estar preparats i cercar altres vies econòmiques sostenibles abans que sigui massa tard i la cosa ja no tingui solució.

Empresa de "software" de TPV i hotel (Puigcerdà)